

Effekt af vådområder på kort og lang sigt

At retablerede vådområder fjerner kvælstof og fosfor bliver nu dokumenteret i fem årigt monitoringsprogram

Professor Brian Kronvang og seniorforsker Carl Christian Hoffmann
Institut for Bioscience, Aarhus Universitet
CCH@BIOS.AU.DK

Det har længe været et ønske at få dokumenteret, at vådområdeindsatsen virker og få kvantificeret hvor meget kvælstof og fosfor, der tilbageholdes i retablerede vådområder.

Baggrund

Med Vandmiljøplan II's ikrafttræden i 1998 blev genetablering af vådområder introduceret som virkemiddel til nedsættelse af kvælstoftilførslen til søer, fjorde og hav. Alle efterfølgende vandplaner har inkluderet vådområder som virkemiddel. Også i den seneste vandplan indgår vådområderne, og nu som som N- og P vådområder – altså målrettet henholdsvis fjernelse af kvælstof og tilbageholdelse af fosfor. Allersenest er der særskilt afsat penge til at tage organiske jorde ud af omdrift, hvilket i princippet også har en positiv effekt på udledningen af kvælstof og fosfor.

Nyt overvågningsprogram for vådområder

I 2014 besluttede Naturstyrelsen at indlede et nyt overvågningsprogram til vurdering af effekten af genetablerede vådområder. Der blev udarbejdet en teknisk anvisning (Hoffmann et al., 2014) til brug for en ensartet overvågningsmetodik for alle de udvalgte vådområdeprojekter. Det blev besluttet at udvælge 10 nye vådområder hvert år i fem år, så man vil ende op med et samlet materiale på 50 vådområder.

De første 10 vådområder blev udvalgt i efteråret 2014, og overvågningen blev påbegyndt i december 2015. Efterfølgende er der udpeget endnu 10 vådområder i løbet af foråret og sommeren 2015.

Vådområderne og fosforproblematikken

Alle nye vådområdeprojekter gennemgår en fosforrisikoanalyse (Hoffmann et al., 2013), og det har vist sig, at en del projektområder indeholder for me-

get fosfor, og det indebærer, at det er svært eller umuligt at gennemføre projekterne med mindre, at der foretages drastiske tiltag så som top soil removal (i.e. fjernelse af de øverste 30 cm af jordlaget). Der er imidlertid åbnet for endnu en mulighed, nemlig at udpine jorden ved høst af biomasse i op til tre år før realisering samt også efter vådlægning. Til brug for dette er det såkaldte ”regneark” til brug for fosforrisikoanalysen blevet udvidet med endnu et faneblad ”høst af biomasse”, således at udpining af jordens fosforpulje ved høst af biomasse kan beregnes (Hoffmann et al., 2015).

Afrunding

Vådområderne har en stor rolle at spille også i fremtiden. Udover at tilbageholde næringsstoffer gælder det også naturen, hvor de er med til at øge naturindholdet i landskabet, og ikke mindst på klimasiden, hvor de vil bidrage til opbygning af nye kulstof-

lagre samtidig med, at de vil virke som vandmagasiner ved store afstrømningshændelser.

Referencer

Hoffmann, C.C., Kronvang, B., Ovesen, N.B., Larsen, S.E., Hansen, R.B. og Kjeldgaard, A. 2014. Overvågning af effekten af reablerede vådområder. Teknisk anvisning fra DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi, W01

Hoffmann, C.C., Kronvang, B., Andersen, H. E., Kjærgaard, C. 2013. Kvantificering af fosfortab fra N og P vådområder. Notat fra DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi 42 s.

Hoffmann, C.C., Kjærgaard, C., Koppelgaard, M., Lærke, P.E., Baattrup-Pedersen, A. 2015. Høstning af biomasse i forbindelse med reablering af vådområder og vedligeholdelse af vådområder. Notat fra DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi (ligger til godkendelse)